

Сергій Зінкевич уже налаштувався йти на тракторну бригаду, як біля його двору на вулиці зупинився старий вчитель Макар Хмеляр. За селянською звичкою привітавшись, поінформував:

— Біжу на Шлях. Кажуть, там звечора стоять міняйли з Херсону: за картоплю дають олію.

— І в якому співвідношенні?

— Ніби за один літр вимагають шість кіло картоплі!

Сергійова дружина Євгенія, або просто Женька, з ганку чула ту чоловічу розмову і зразу заглянула до пластикової півторалітрової пляшки. Для годиться коливнула нею з боку на бік, про себе визначила: малувато залишилося. І вже до чоловіка:

— Чого так рано бігти до того трактора? Однаково грошей за роботу не дають уже третій рік. То, може, і ти поїдеш ровером до тієї автомашини і виміняєш олії. Хочу пекти пироги, то не буде чим дечки покандити.

— Не могу. Напарник жде. Разом бак зніматимемо, щось протікати став, — пояснив Сергій, накладаючи на голову засмальцьованого кашкета.

— Бач, коли є вдома нагальна робота, йому конче треба раненько до трактора. Встигнеш. Кажу: олія закінчується, — пішла унаступ до чоловіка Женька знаючи, що тільки так зможе настати на своєму. — Завтра приїде додому дитина з Рівного, чим пригощу, коли пироги не напечу?

— Вареників наварिश, — не здався Сергій.

— А огірка для тебе чим змащу? Знову скажеш, що без олії не лізе в горло.

— Наллеш сто грамів настоянки на липовому цвіті і не забукує. За чарку ще й подякую, — почав жартувати Сергій.

Взагалі Сергій з великою неохотою вдавався до подібних товарних обмінів. Якщо вже збувати картоплю, то лишень за гроші.

Бартер -- то самообман, або як гра в карти: виграє спритніший. Але що робити — у сім'ї без олії не обійдеться, а купити її немає за що. З цим і вирушив

на Шлях — давній куток села.

І треба ж такому стати-ся — біля довжелезного автофургона зчинилася суперечка між односельчанами та міняйлом. Останній, як доводив завгосп місцевої школи Олексій Сторожук, на двох мішках недоважив аж сім кілограмів картоплі. А тут до гурту підійшов і Микола Прокопчук також з претензією, мати якого додому принесла на півлітра олії менше, як мало бути. Цей чоловік в власних терезах відміряв так-а-так вісімнадцять з половиною кілограма бульб, аби їх стало на пов-

ливо просив:

— А ти ще раз переваж... Не може такого бути, аби у мішку під саму зав'язку та вмістилося лише тридцять п'ять кіль.

— Іді, іді себе с твоєю картошка, он мене не нюжен, — міняйло вимахував на нього руками, наче б відганяв від себе набридливую муху.

Отут Сергій не зміг стримати себе. З його завжди усміхненого обличчя зникли природні лагідність і доброта. Голос набрав металевого відтінку, від чого і сам здивувався, гукнувши:

— Ану, поступіться, люди добрі, — почав про-

ну трилітрову банку соняшникової продукції. Мати ж принесла менше. Чому? Виходить, що міняйло і її ошукав.

Міняйло, верткий чорнявий молодий чоловік з ледь розкосими очима, скидався на татарина чи узбека. Дехто в гурті міркував, що це один з тих корейців, які наймаються на сезонні роботи у південних областях України. В основному вони там вирощують цибулю і часник, а цей, бач, приточився до олії. Та, власне, Сергія менше всього обходило, хто він і звідки, цей міняйло. За живе зачепило те, з яким нахабством він платить скривдженим, вигукуючи:

— Не веріш мой вага, іді шукай себе другой. Забирай свой поганий картошка, я тебе масла не дам...

Олексій Сторожук хоча й не з тих, хто довго порпається у кишені за словом, зразу не знайшовся на гідну відповідь. Зміркував, що чорнявий і справді може не взяти його картоплі. А отже, доведеться повертатися до свого двору без вкрай необхідної олії для підготовки страв до доччиного весілля. То й знітився, зам'явся, примир-

пихатися крізь натовп зі своїм стареньким велосипедом до автомашини-фургона. — Зараз ми перевіримо, хто тут чесний, а хто брехун.

Присутні розступилися. Допомогли Сергієві зняти з підрами повнісінького мішка з бульбами. Висадили на край буди. Міняйло, припинивши суперечку, намагався збагнути, яким робом оцей оліявий, міцно збитий чоловік у засмальцьованій сорочці з підкоченими рукавами має встановити справедливість. Дивився на Сергія з якоюсь затаєною цікавістю, наче б хотів просвітити його рентгеном. А той без ніяких загадок рубнув рукою повітря, проказав, показуючи на свого мішка:

— Клади на вагу. Моя Женька вдома відміряла, як в аптеці, сорок одне кіло це й п'ятсот грамів на скидку. Зрозумів чи повторити?

— Поняль, сорок один кілограм і ещо полкілограма, — відповів на те міняйло.

— Ні більше, ні менше. Важ.

Міняйло, аби привернути до себе повагу клієнтів, які майже оточили фургона з повними мішками потрібного йому врожаю, мов-

чки поставив пропоновану ношу на терези. Клацнув гальмівним пристроєм, відпускаючи продовгувату штангу з бігунцем-гірею. Тут же її поспіхом пхнув до потрібної позначки, пропонованої Сергієм. Дзьобики качечкоподібних стрілок ледь хитнулися і розійшлися, зупинившись на рівних рівнях. Міняйло пильно глянув своїми чорними, як темна ніч, очима на Сергія. Вимкнув терези.

— Так і єсть, как ти сказал: сорок один п'ятсот, — з цим поспішив зняти мішок з ваги і передати його напарникові, аби той випорочив його, а сам заходився натискувати на кнопки портативного електронного калькулятора, голосно коментуючи розрахунки:

— Пол кіло снімається на мешок, кілограм на загразньонность, ітого тебе, дарагой, шесть літров і семсот грамов масла...

— Ловкач, — кинув у відповідь Сергій. — Ох і пройдишвіт. Бреше в очі і не каляє. А ну віддай мого мішка з картоплею! Не хочу я твоїх брудних олій... Бачите, як хитро вивернувся: не важила моя Женька картоплі. Чуєш, не важила. Це я тебе звяв на понт, бо хотів переконатися, що ти за птиця. Жмикрут він, люди добрі. Та ще й нахабний. З ним не виїде чесного обміну. Будемо чекати на приїзд іншого міняйла.

За прикладом Сергія Зінкевича чоловіки і жінки розверталися, забирали доставлений хто на чому свій вантаж, віддалялися від фургона з олією. Навіть Олексій Сторожук махнув рукою: яось обійдуся, а не буду зв'язуватися зі сміттям.

— Ну й хохла, — здивовано розвів руками міняйло, залишившись на краю просторої буди ошелешеним телепнем.

— Будеш дражнитися, бусурмане, зараз попробуємо колеса у твоєму нужнику, -- пригрозив Олексій Сторожук.

— Рушай звідси і більше в нашому селі щоб і не смердів, — додав Сергій, запихаючи наповненого мішка з картоплею під раму свого велосипеда.

Спиридон КРАВЧУК.